

ERBENOVA KYTICE V ILUSTRACI A NA EXLIBRIS

Básnická sbírka *Kytice* z pověstí národních Karla Jaromíra Erbena je jedním z pokladů naší národní kultury, která nás vedle Máchova *Máje* a *Babičky* Boženy Němcové provází životem od školních let. Mnoho novodobých literátů a vydavatelů se v úvodních slovech k jednotlivým vydáním poklonilo před jejím autorem. Za všechny citujme Františka Nepila, který v doslovu k vydání v *Lyře Pragensis* (1989) s ilustracemi Adolfa Borna napsal: „*Kdyby se, nedej Bůh, naplnila dnešní přízračná vidina o možné zkáze Země a dohnala by nás k exodu na polokouli či planetu, která by se měla stát naším novým domovem, neměla by Erbenova Kytice chybět v našich uzlicích při pouti za přežitím. Z duše však věříme, že nic takového lidstvo nedopustí a že tedy Kytice nebude i nadále chybět ani v nejprostších rodinných knihovničkách, jak ji k tomu předurčuje její sounáležitost k pokladu korunovačních klenotů našeho národního písemnictví.*“

Co se stalo jádrem inspirace pro všechny umělce, kteří přijali okouzlení Erbenovou *Kyticí*? Jistě je to její baladičnost, lidová epika, jednoduchost básnického výrazu, pohled do minulosti národa od pohanství po křesťanství s podřízeností vyšším zákonům. Každý komentátor Erbenova díla dává důraz na jiný pohled. Nesporné však je, že *Kytice* oslovila několik generací a nadále oslovuje současné umělce. A že to nebylo pouze v oblasti výtvarného umění, dokazují např. symfonické básně Antonína Dvořáka a melodramy Zdeňka Fibicha. Inspiraci v ní nacházeli naši literární klasici (J. Neruda, J. Vrchlický, J. Wolker, V. Nezval, J. Kainar), novodobě Jiří Suchý v inscenaci divadla Semafor a tvůrci nedávného filmového zpracování.

Přirozenou součástí literárního textu *Kytice* se však staly ilustrace, které vytvořili významní čeští umělci Josef Mánes, Mikoláš Aleš, Jan Zrzavý, Cyril Bouda, Jaroslav Jareš, Josef Hodek, Ludmila Jiřincová, Adolf Born, Vladimír Komárek a Pavel Růt. Z bibliofilských vydání na mne nejhluběji

Vojtěch Cinybulk, L1/2, 1987

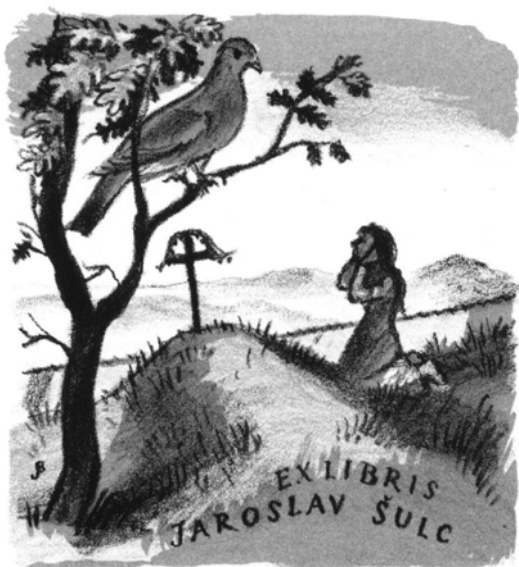
Anna Grmelová, C4, 1997

zapůsobila grafická výzdoba Jindřicha Pilečka, který po básni Zlatý kolovrat (Lyra Pragensis 1980) vytvořil grafický doprovod celé Kytice (Bonaventura 2001), za nějž obdržel krátce před svým odchodem cenu SČUG Hollar v roce 2002. Nakonec i v

Josef Kábrt, C3, 1986

Jaroslav Hořánek (Ex libris Jaroslav Šulc) a Josef Kábrt (Ex libris František Malý). Pavel Šimon slučuje několik postav z Kytice na jednom listu (Ex libris J. Klein) – vodníka, polednici a dvojici milenců ze Svatební košile. Na přání Jaroslava Šulce zobrazil Jiří Bouda na jeho exlibris rodný dům K. J. Erbena v Miletíně a

Jiří Bouda 93

Jiří Bouda, L1/5b, 1993

nedávných pražských výstavách jsme mohli zhlédnout ukázky ilustrací Kytice, např. kubistické kresby Vlastislava Hofmana (Svatební košile, 1920) či grafiky Aléna Diviše (Kytice, 1952).

A proč vůbec toto pojednání? Náš přítel Jaroslav Šulc mě před časem požádal o krátký komentář ke své malé sbírce exlibris s náměty inspirovanými Erbenovou Kyticí. Jednotlivé listy sbírky opět potvrzují, že Kytice inspirovala mnoho českých grafiků k novému ztvárnění baladických postav na knižních značkách, které se pak stávají svěbytným výtvarným dílem, ve kterém se zrcadlí klasická česká literatura. Někteří autoři docházejí až ke grotesknímu pojetí postavy vodníka, např. Cyril Bouda (Ex libris Matuš, Ex libris Fr. Alex), Vojtěch Cinybulk (Ex libris Doc. Ing. František Malý, CSc.), Jaroslav Šulc (Ex libris Jaroslav Šulc) a Josef Kábrt (Ex libris František Malý). Pavel Šimon slučuje několik postav z Kytice na jednom listu (Ex libris J. Klein) – vodníka, polednici a dvojici milenců ze Svatební košile. Na přání Jaroslava Šulce zobrazil Jiří Bouda na jeho exlibris rodný dům K. J. Erbena v Miletíně a nerealizovaný pomník básníka. Motivy z Kytice jsou podle Jiřího Boudy umístěny do krajiny, např. děj básně Poklad je umístěn ke kostelíku v České Třešné stejně jako závěr básně Svatební košile. Rodný dům básníka nalezneme také na exlibris od Zdeňka Mlčocha. Symbolicky je zpracován list Ludmily Jiřincové s dívkou a bílou lilií pro Antonína Rybičku. Působivé je zpracování cesty mladé dívky s umrlem ve Svatební košili na exlibris pro O. Štencla od Josefa Kábrta, kde si umrlec zakrývá holou lebku divadelní maskou a vyděšená dívka si nese modlicí knížku. Motiv ze Svatební košile zpracoval rovněž Milan Erazim v exlibris pro J. Šulce, kde se dívka spíše smíruje s osudem. Báseň Vrba byla inspirací pro Herberta Kíszu a Jindřicha Pilečka v exlibris

pro J. Šulce, ve kterých oba autoři mistrně propojili dívku s kmenem vrby. Tři suché jehly Anny Grmelové pro J. Šulce jsou až pohlazením, ze kterého vyzařuje síla Erbenovy poezie (Polednice, Svatební košile, Poklad). Svým známým rukopisem a výraznou linkou v linorytu zobrazuje Miroslav Houra na jednom listě několik námětů z Kytice. Groteskní pojetí je typické pro exlibris od Jitky Roubalové, která jsou vytvořena počítačovou grafikou pro J. Šulce.

Tato malá přehlídka exlibris, která byla vytvořena na náměty z Erbenovy Kytice, je příkladem vlivu nadčasové básnické sbírky na současné výtvarné umělce, kteří byli vyzváni k této tvorbě zanícenými sběrateli exlibris a milovníky české národní kultury.

Aleš NEVEČEŘAL

VLASTISLAV HOFMAN, 1884-1964, KUBISTA NEJTVRDOŠIJNĚJŠÍ

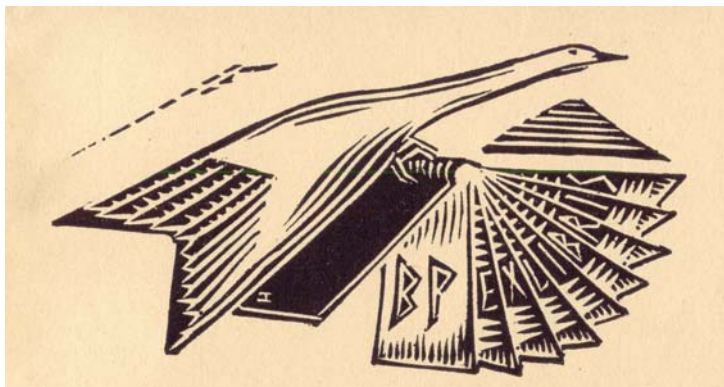
Výstavní sály Obecního domu v Praze hostily v době od 15. prosince 2004 do 20. února 2005 zajímavou výstavu architekta Vlastislava Hofmana (1884-1964), který byl čelným představitelem českého kubismu. Převážnou část své tvůrčí činnosti věnoval architektuře, užitému umění a scénografii. Rovněž jeho grafická a malířská tvorba, kterou vystavoval jako člen skupiny Tvrdošíjných (Die Unentwegten), je pozoruhodná.

Vytvořil kresebné a linorytové portréty J. Floriana, K. H. Hilara, S. K. Neumanna, Leona Bloye a další. Ilustroval literární prvotinu J. Čapka a K. Čapka Zářivé hlubiny, která vyšla v roce 1917, a vytvořil několik knižních obálek.

Cyklus kreseb hlavních hrdinů literárního díla F. M. Dostojevského vydal tiskem v roce 1917 F. Borový. Pozoruhodné na těchto kresbách je vystižení charakteru a psychiky hlavních postav románů F. M. Dostojevského (Zločin a trest, Idiot, Běsi, Bratři Karamazovi). Zajímavé je grafické album Ethiopie, které vydal J. Florian v roce 1920. Představitelé křesťanského náboženství, které má v Etiopii starověkou tradici, zde mají černou pleť. Soubor je proveden v kolorovaném linorytu a je zde zobrazena např. Madona, Kristus, sv. Jiří a sv. Marek. V dalším grafickém cyklu Fysiognomie, který V. Hofman vytvořil také v kolorovaném linorytu a který vydal J. Florian v roce 1921, jej přitahují duševně trpící lidé (utopenec, Madona, modlící se dívky, plačící žena, slepý hoch).

Pro sběratele exlibris byly zajímavé jeho zde vystavené knižní značky a jejich kresebné návrhy z let 1918 až 1924, které zhotovoval pro své přátele a pro okruh rodiny své ženy Zdeňky, rozené Ledererové. Tato exlibris vnikla vesměs zinkografickou reprodukcí jeho tušových kreseb nebo byla vytvořena v linorytu, který mistrně ovládal. Ex libris B. P. (Bedřich Petrlík) zobrazuje rozevřenou knihu a na ní ptáka (kresebný návrh 1918); Ex libris Mojmír Helcelet připomíná známou sběratelskou činnost brněnského lékárníka (linoryt 1919); Ex libris Vlastislav Hofman zobrazuje muže jak odsekává ze špalku knihy (kresebný návrh 1919);

Ex libris Ada Singrová zobrazuje dřevěnou holubičku (linoryt 1919); Ex libris Otakar Šourek obsahuje kresbu antické flétnistky (zinkografie 1919); V. H. kresbu námořníka podle ilustrace k Zářivým hlubinám; Ex libris Dr. Eduard Lederer-Leda

Vlastislav Hofman, X3, 1918

zobrazuje labuť v souvislosti s přezdívkou majitele (zinkografie 1919) a Ex libris Jan Bartoš čtenáře (kresebný návrh 1918); na Ex libris Dr. F. F. Hodač jsou knihy a v pozadí továrna (kresebný návrh 1920); poslední vystavené exlibris je pro Zdeňka Johna (1936).

Soupis exlibris Vlastislava Hofmana sestavil v roce 1946 Bedřich Vrbský. Je zde uvedeno

celkem 22 exlibris z let 1917 až 1936. Tento soupis neobsahuje vlastní autorova exlibris: Vlastislav Hofman a V. H. a rovněž Ex libris JUDr. Zdeněk John. Jako jediné, vytvořené technikou litografie, je zde uvedeno exlibris pro Ellu Tausigovou.

V souvislosti s touto výstavou byla vydána rozsáhlá publikace s názvem Vlastislav Hofman, kde jsou rovněž dvě stránky věnovány jeho tvorbě exlibris. Autory knihy jsou: Jiří Hilmera, Rostislav Švácha a Mahulena Nešlehová, která je rovněž autorkou stati o exlibris.

Jan LANGHAMMER

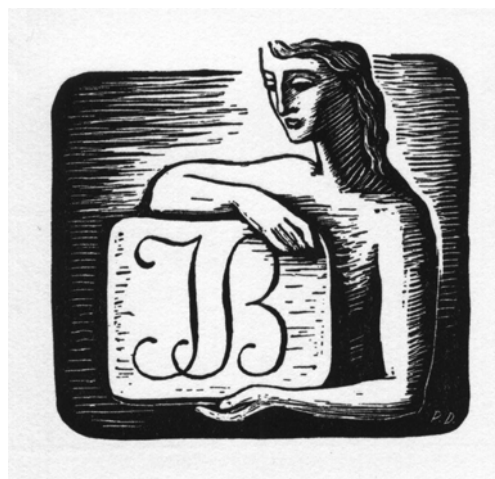
VÝSTAVA KNIŽNÍ TVORBY PETRA DILLINGER

se konala ve dnech 6. 12. až 31. 12. 2004 ve Studijní a vědecké knihovně Plzeňského kraje. Mistrovské zvládnutí kresby, dřevorytu a leptu P. Dillingerem je zde představováno v podobě knižních ilustrací literárních děl českých a světových autorů.

Ilustroval díla českých klasiků (B. Němcová, J. Neruda, K. Světlá, V. Beneš Třebízský), dětské knihy (J. Knap: Trojlístek, J. John: Utržený knoflík, V. Müller: Pověsti stověžatého města) a základní díla světové literatury (F. M. Dostojevskij: Zločin a trest, Idiot, Hráč, Ch.

Dickens: Kronika Pickwickova klubu, Malá Doritka). Původní grafickou tvorbou ilustroval bibliofilské tisky: E. A. Poe: Oválná podobizna, J. Sumín: Živitelé, A. Trýb: Poezie jara, B. Němcová: Babička, A. Novák: Duše Brna a jeho kultura slovesná, soubor Krsovi k padesátinám a řadu dalších tisků.

Vystaveno bylo rovněž několik olejomaleb krajin (Pohled z Vyšehradu na Zlíchov, Pohled do údolí sv. Jána, Pohled na Říp, Vrby u potoka), figurální

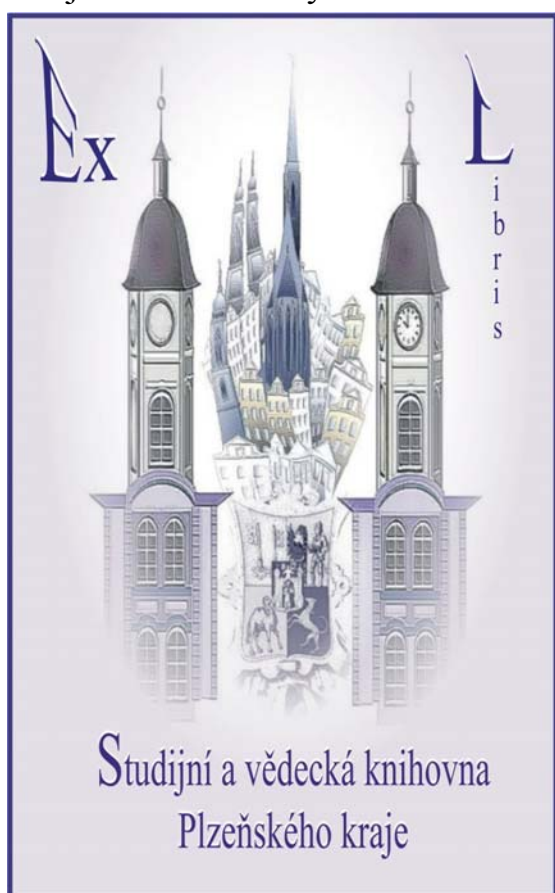
Petr Dillinger, X2, 1942

olejomalby (Ráno, Večer, Pierot a Colombina, Fortuna) a zátiší. Na zahájení výstavy promluvila o díle P. Dillingera PhDr. Blanka Stehlíková. Výstavu připravil syn autora Ivan Dillinger. Výstava se setkala s velkým zájmem plzeňské kulturní veřejnosti. Návštěvníci výstavy obdivovali prostý půvab ilustrací a snový charakter obrazů. Znovu si připomněli tohoto významného českého umělce, jehož rodové kořeny sahají po jeho otci na Šumavu.

Jan LANGHAMMER

EXLIBRIS STUDIJNÍ A VĚDECKÉ KNIHOVNY PLZEŇSKÉHO KRAJE

Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje vyhlásila v květnu 2004 veřejnou soutěž o výtvarné ztvárnění nového exlibris, které je od počátku existence

Jitka Roubalová, CGD, 2004

Josefa Jíchy. Celá kolekce soutěžních návrhů byla veřejnosti představena v lednu 2005 na samostatné výstavě.

knihovny vlepováno do knih při jejich adjustaci do knihovního fondu. V roce 2005, kdy knihovna oslaví 55 let od svého založení, bude označovat svůj fond novým exlibris vzešlým právě z této soutěže. Do termínu uzávěrky soutěže 31. září 2004 bylo evidováno čtrnáct anonymních návrhů, které 6. října 2004 otevřela a posoudila jmenovaná komise. Jednomyslně pak rozhodla, že vítězí návrhy exlibris předložené ing. Jitkou Roubalovou. Vítězné exlibris představuje průčelí budovy knihovny s oběma věžemi v propojení s motivem plzeňského náměstí s dominantní věží chrámu sv. Bartoloměje a s plzeňským znakem. Návrh, využívající počítačové techniky, transponuje skutečné proporce a tím vytváří jakousi virtuální realitu. Nápadité zpracování spojuje historické stavební dominanty s moderními technologiemi, jejichž využití se v současnosti také v knihovnictví stává dominantním. Z ostatních výtvarných návrhů se na společném třetím místě umístily práce Marie Lacigové, Klementa Štíchy a

PhDr. Ivanka HORÁKOVÁ

VÝJIMEČNOSTI V GALERII NA MOSTĚ

Královéhradecká Galerie na mostě uspořádala další významnou autorskou výstavu. V době od 7. února do 5. března 2005 se představila expozicí své grafiky akademická malířka Michaela Lesařová-Roubíčková. Výstava měla několik zvláštností a neobyčejností. Protože drobná grafika knižní značky je „vlajkovou lodí“ galerie, autorka vyhověla zaměření galerie a zařadila do expozice početný soubor exlibris. Tato tvorba přinesla autorce pocty v dánském Frederikshavnu v letech 1978 a 1982, kromě dalších poct v oblasti volné grafiky. Vysoká umělecká úroveň její tvorby se projevila již v době studii na VŠUP v Praze, kde získala ateliérovou cenu. Je pro nás zajímavé, že vlastně již na škole vstoupila do exlibristického světa, když na studijní zadání vytvořila svých prvních 25 exlibris. Uznání její tvorby bylo potvrzeno hojnou účastí sběratelů exlibris z Pardubic a Hradce Králové při zahájení a závěru výstavy. Došlo dokonce k osobnímu setkání autorky s majiteli jí nově vytvořených exlibris, zadaných korespondenčně bez přímého setkání.

Na výstavě se M. Lesařová-Roubíčková prezentovala i jedinečnou volnou grafikou, která také zaujala návštěvníky při zahájení a závěru výstavy, které byly zařazeny jako kulturní doplněk oslav 35. výročí založení Farmaceutické fakulty UK v Hradci Králové.

Účastníci slavnostní akce byli potěšeni příslibem, že grafika M. Lesařové-Roubíčkové se opět brzo vrátí do metropole Královéhradeckého kraje.

Ing. Jiří Soukup

VZPOMÍNKA NA VÝMĚNNÝ DEN V PLANÉ NAD LUŽNICÍ

Dne 5. června 2004 jsem se zúčastnil výměnného dne SSPE v Plané nad Lužnicí. Akce byla velmi dobře připravena a jistě potěšila všechny účastníky, i když jich nebylo mnoho – podle prezenční listiny asi okolo pětadvaceti. Protože doposud nebyla v Knižní značce o akci zmínka, dovoluji si malou vzpomínku.

Výměnný den proběhl pod patronací Městského úřadu v Plané nad Lužnicí v příjemném prostředí místní Základní školy. U prezenze nás vítal milý dárek. Každý si mohl vybrat jeden ze tří listů jihočeských výtvarníků: Františka Peterky, Miroslava Petříka a Marie Michaely Šechtlové. Já se rozhodl pro list Petříkův s pěkným motivem jihočeské architektury. Další milé překvapení spočívalo v bezplatném občerstvení (káva, čaj, koláče atd.).

Pěkným zážitkem pro mě byla moje první účast na spolkové prezenční aukci. Vedl ji ing. Milan Humplík za asistence ing. Luďka Rubáše. Informace o autorech, námětech a majitelích vydražovaných exlibris, podávané ing. Humplíkem, mně byly vítaným rozšiřováním a opakováním znalostí o našem exlibrisovém světě.

Po aukci nás čekal dobrý oběd v restauraci, která vzorně reprezentovala tradiční jihočeskou pohostinnost. Po obědě se ještě chvíli měnilo. Zde se mi potvrdil poznatek, že i v malém sběratelském kolektivu lze docílit dobré bilance. Výměny probíhají soustředěněji a dochází k bližšímu seznámení s nabídkou k výměně.

Potěšilo mě, že se setkání zúčastnili i dva výtvarníci mladší generace - Miroslav Petřík a Petr Ptáček. Všude nás provázel milý úsměv akademické malířky Marie Šechtlové, která setkání organizovala společně s Jiřím Hlinovským. Rovněž setkání s akademickým malířem Františkem Peterkou, který bydlí v nedalekém Čenkově, nás potěšilo a obohatilo o mnoho poznatků. Věřím, že jejich tvorba potěší ještě mnoho sběratelů.

Závěrečným bodem programu byla návštěva obce Chýnov, kde jsme navštívili expozici sochaře, malíře a grafika Františka Bílka v jeho vile, která mu sloužila jako letní atelier, a též místní hřbitov, kde nás velmi zaujaly Bílkovy monumentální plastiky.

Ladislav Dvořák

ZEMŘEL ANTONÍN JURAČKA

V sobotu 12. února 2005 zemřel po krátké těžké nemoci ve věku 78 let blanenský malíř a grafik Antonín Juračka.

Umělec se narodil 26. ledna 1927 v Doubravici nad Svitavou, v letech 1947 až 1951 studoval na Střední uměleckoprůmyslové škole ve Zlíně obor užité grafiky u profesora Josefa Kousala a posléze pracoval jako průmyslový výtvarník ve firmě ČKD Blansko. Zde také strávil, především tvorbou v oblasti užité a propagační grafiky, designu a výstavnictví, veškerou část svého aktivního života.

EXL JG

Ve volné tvorbě se Antonín Juračka vyznačoval osobitým výtvarným rukopisem a mistrovstvím ve vedení čáry – linky. Toto vždy hrálo určující roli v jeho kresbách i malbách. Výsledné práce dosahují specifické poetičnosti a humoru v širokém spektru ztvárňovaných postav nebo jejich dominantních částí, struktur či jiných útvarů. Jeho svět reality, symbolu nebo abstrakce, svět jedinečných a neopakovatelných představ v jeho uměleckém ztvárnění vyžaduje především diváka vnímavého. Diváka, který se dokáže nejen dívat, ale i chápat a často i domýšlet smysl díla Antonína Juračky.

Umělec uspořádal téměř třicítku samostatných výstav u nás i v zahraničí. K jeho výstavám byla vydána řada katalogů s doprovodnými texty od Bronislavy Gabrielové, Ludvíka Kundery, Jan Trefulky, Jiřího Valocha a dalších autorů. Antonín Juračka byl členem

Unie výtvarných umělců, Sdružení Q Brno, ICOGRADA a spolupracoval také s International Creators' Organization Japan. Jeho dílo je zastoupeno v Moravské galerii Brno a v soukromých sbírkách.

Sběratelé drobné grafiky znají Antonína Juračku především jako autora novoročenek, které pravidelně vytvářel od poloviny 50. let do konce života. Koncem 60. let vytvořil pro své přátele několik exlibris. Byla provedena technikou suché jehly a pérovky. Z té doby jsou známy i některé nerealizované návrhy Jeho knižních značek. K tvorbě exlibris se autor vrátil až v letech 1998 a 2004, kdy vznikly dvě značky, provedené kolorovanou serigrafii.

Rodina umělce spolu s jeho přáteli a široká kulturní veřejnost se s Antonínem Juračkou naposledy rozloučila 17. února 2005 ve smuteční obřadní síni města Blanska. Umělecká tvorba Antonína Juračky je uzavřena. Jeho dílo malířské, kreslířské, grafické, ilustrační a další však zůstává. Budou se jím těšit nejen Juračkovi obdivovatelé, ale i současní či budoucí zájemci o takové výtvarné umění, které jim dokáže přinést nevšední a podnětné kulturní zážitky.

Josef Gromeš

ZAJÍMAVÉ EXLIBRIS

Před časem jsme zahájili tuto řadu zajímavých exlibris v poněkud pochmurném tónu (KZ 04/02, str. 82). Snad bude snesitelné, když u něj ještě dnes zůstaneme. Na představovaném exlibris je totiž latinský nápis "CRAS EST DIES INCERTA - ET QUID SCIS - SI CRASTINUM HABEBIS?" Volněji přeloženo něco jako "Zítřek je nejistý, co ty víš, zda nějaký zítřek vůbec budeš mít?". Opět jakoby jakési neblahé předznamenání.

Kdo byl vlastník exlibris reverend J. M. Sekera se nepodařilo blíže zjistit. Tvůrcem exlibris je ale Karel Rélink (1880-1945). V Tomanově Slovníku uvedený v závorce též jako Röhling, ale zřejmě užíval jen tuto zčeštěnou podobu. Připomeňme si ještě, že někdo jiný je Vladislav Röhling (1878-1949), jehož knižní značky se stále objevují na našich aukcích. Zalistujeme-li si v humoristických časopisech z počátku minulého století (Humoristické listy, Smích republiky aj.), najdeme v nich často úžasné celostránkové Rélinkovy pérové kresby. Mistrné obrázky nakreslené lehkou, svěží rukou a s úžasnou výtvarnou jiskrou. Stěží

bychom se dnes asi setkali u někoho s něčím podobným. Totéž platí o jeho ilustracích novely J. D. Konráda Bludná srdce (Weinfurter, Praha 1903). Bylo o něm v té době výstižně řečeno, že “kráčí Maroldovým směrem”!

Snad následkem přijímání rozsáhlých rutinních zakázek, ilustroval např. romány Popelky Biliánové (šestidílný román Do panského stavu, vydávaný v Zemědělském knihkupectví A. Neuberta Praha 1924 - 1926, román Paní Katinka z vaječného trhu, tamtéž 1929, a další), začal jeho výraz ztrácet onu mimořádnost a ke zprůměrnění jej nakonec patrně dovedl i jeho stále silněji projevovaný antisemitismus. Jakoby jej cele ovládl. Nejvýrazněji, 36 kresbami, snad pořízenými úhlem a tužkou, doprovodil Zrcadlo Židů a Žid podle Talmudu (1925), (po zabavení znovu 1939), knihy postavené na textech německého kněze Augusta Rohlinga (1839-1931). Podobné jím ilustrované literatury přibývalo a ještě v roce 1944 se objevily dvě jeho kresby, i když převzaté z minula, v Protižidovské čítance. Tehdy panující vrchnost jej za to chválila. Rychle se blížící změny však mluvily o opaku. A tak v květnu 1945 spáchal ve své křivoklátské vile s manželkou sebevraždu.

Kolik přesně vytvořil exlibris, se stěží zjistí. Pro Jaroslava Piskače vytvořil v roce 1924 knižní značku s námětem krysaře. Kromě zde představovaného exlibris z roku 1927 jsou známa ještě dvě další. Jedno z roku 1930 pro Olgu Hradečnou, na němž je mladá dívka hledící do temného, bouří a větrem zmítaného sadu a druhé v Roubalově Vademecum sběratele (1928), ve kterém je reprodukován zmíněný Krysař, je uvedeno ještě exlibris pro Olgu Folda s Prašnou bránou v Praze (1927). V této tvorbě je určitě málo významný a zapomenutý. Dodnes se však na galerijních aukcích objevují jeho obrazy a studie svědčící o tom, co bylo řečeno výše. V jedné novější připomínce je označen za „tuctového“ umělce. V mládí takovým zaručeně nebyl.

Josef CHALUPSKÝ

TEMATICKÁ VÝSTAVA – EVROPSKÁ MĚSTA

Trochu opožděně nám přišel do ruky katalog rumunské exlibristické výstavy

Evropská města z roku 2002. Uspořádala ji Kulturní nadace Bienale Kluž-Napoca ve spolupráci s Národním uměleckým muzeem v Kluži a Knihovnou Octaviana Gogy. Nebyla to soutěž, a tak nebyly udělovány žádné ceny ani diplomy.

Námět to byl tak lákavý, že i přes právě zmíněné podmínky poslalo na výstavu své práce početně neobvyklých 411 umělců ze 48 zemí! A to i všech

významných asijských. Pořadatelé výstavu rozdělili do dvou sekcí: exlibris a drobná grafika obecně. A právě v té exlibristické jako by byl určitý kámen úrazu. Zřejmě nejvíce v ní postihla účastníky zvýšená “úmrtnost”, když byly přijaty práce jen 375 z nich. Podíváme-li se do původních podmínek, nezjistíme nic neobvyklého, co by toho mohlo být příčinou. Spíše naopak. Nesplnily ale prý některé požadavky a volně přeloženo se o části lístků mluví jako o “pseudoexlibris”.

Od nás byly na výstavu přijaty práce šesti výtvarníků (abecedním pořadím): Pavla Hlavatého, Miroslava Houry, Dany Jandové, Martina Manojlína, Otakara Maříka a Marie Šechtlové. Představujeme vám exlibris Otakara Maříka, které bylo použito na titulním listě katalogu.

Jch

Otakar Mařík, X2

POZVÁNÍ DO PARDUBIC

Naši přátelé z Pardubic uspořádají v sobotu 21. května 2005 výměnný den a aukci exlibris v budově firmy Vodovody a kanalizace Pardubice, Teplého 2014, v sídlišti Dukla. Doprava od vlakového nádraží autobusem č. 10, vystoupit na druhé zastávce Dopravní podnik a dále asi 300 m pěšky ve směru jízdy k čerpací stanici Shell. Nepřestupnou jízdenku za 10 Kč je nutno zakoupit předem v automatu. Sál k výměně bude připraven od 10 do 15 hodin. Aukce, připravená výborem SSPE, začne v 11 hodin. Na místě bude otevřen bufet s občerstvením. Po úhradě účastnického poplatku obdrží každý grafický list (litografii) od Milana Kohouta. V Pardubicích doporučujeme navštívit nově opravený zámek a galerii v domě U Jonáše.

Redakce

AKTIVITY PARDUBICKÝCH SBĚRATELŮ

Pravidelné měsíční schůzky sběratelů v Pardubicích mívají většinou program zajišťovaný z vlastních zdrojů, ale občas se podaří uspořádat i velmi atraktivní program z cizích zdrojů. Předloni to byla přednáška dr. Ivo Prokopa o německém exlibris (viz Knižní značka č.4/2003), v loňském roce pak přednáška ing. Milana Humplíka o japonském exlibris a v letošním roce jeho další přednáška o nizozemském exlibris.

Letos v lednu se nám podařilo využít přítomnosti malíře a grafika Karla Šafáře v nedalekých lázních Košumberk, odkud jsme si ho přivezli a požádali, aby promluvil o kresbě a grafice. Sešlo se nás, díky sběratelům z okolních měst, dvacet a všichni jsme byli uneseni vyprávěním a myšlenkami nám sběratelům blízkého

výtvarníka. Z přednášky jsme si odnesli nejen pocit pěkně stráveného večera, ale téměř každý i nějaký přírůstek do své sbírky nebo dárek pro své přátele.

Zdeněk ŘEHÁK

FESTIVAL MUZEJNÍCH NOCÍ

Po loňském úspěchu akce s názvem Pražská muzejní noc bych vás ráda informovala o projektu **Festival muzejních nocí**, který vyhlásila Asociace muzeí a galerií ČR ve spolupráci s Ministerstvem kultury a Národním muzeem. Festival bude probíhat od **20. května do 4. června 2005** v různých městech České republiky. Prvním městem muzejní noci bude Brno (20.5.) a celý festival uzavře Praha (4.6.).

Národní muzeum opět přichystá pro noční poutníky mnoho speciálních programů. Ústředním tématem celého večera je budova Národního muzea na Václavském náměstí, její vznik, architektonické řešení, minulost i budoucnost. Knihovna a ostatní oddělení Národního muzea si pro vás připravily nejedno překvapení.

Přesný harmonogram ještě není znám a proto vás chci požádat o shovívavost. Prosím, sledujte kulturní přehledy, www stránky, plakáty aj., kde jistě včas najdete celkový přehled programů a průběh celého festivalu. Těšíme se na vaši noční návštěvu. www.nm.cz, www.muzejninoc.cz .

Martina KVAPILOVÁ

VÝSTAVA BEDŘICHA BENEŠE BUCHLOVANA V UHERSKÉM HRADIŠTI

Slovácké muzeum v Uherském Hradišti připravilo ke 120. výročí narození Bedřicha Beneše Buchlovana (1885-1953) výstavu, která pravděpodobně poprvé poskytuje ucelený pohled na tuto významnou osobnost Moravského Slovácka.

Autorky výstavy, PhDr. Blanka Rašticová a ředitelka hradištské knihovny (nesoucí od roku 1992 jméno B. B. B.) PhDr. Olga Mart'anová, spolu s Mgr. Pavlem Portlem na ní prezentují řadu unikátních exponátů o životě a díle učitele, spisovatele, bibliofila a sběratele exlibris B. Beneše Buchlovana.

Zajímavá a nevšední vernisáž, která se konala 17. března 2005, byla také příležitostí ke křtu knihy P. Portla: Bedřich Beneš Buchlovan, známý neznámý (vydalo Slovácké muzeum v Uherském Hradišti spolu s dalšími

Mgr. Pavel Portl a PhDr. Blanka Rašticová při zahájení výstavy

institucemi Zlínského kraje, v roce 2005, 77 stran). Autor Pavel Portl uvádí knihu zajímavou úvahou, vycházející z dotazníkového průzkumu, o tom, jak vlastně tak významnou osobnost města a regionu znají a vnímají občané a čtenáři knihovny dnes, více než padesát let po její smrti. Podrobně se pak věnuje literární tvorbě B. Beneše Buchlovana. Mgr. Portl se B. Benešem Buchlovanem zabývá v rámci své doktorské práce na Masarykově univerzitě v Brně a pro náš letošní Sborník pro exlibris a drobnou grafiku slíbil napsat článek s pracovním názvem B. B. B. – osobnost a sběratel. Výstava potrvá do 5. května 2005.

MH

IV. TRIENÁLE HAVÍŘOV 2005

V říjnu 2005 bude na výstavě IV. trienále Havířov 2005 představen ve Výstavní síni Viléma Wünscheho (Kulturní dům Leoše Janáčka, Dlouhá tř. 46a) výběr exlibris a volné grafiky na téma Galantní a erotická tvorba v exlibris a grafice .

Exlibris musí obsahovat jméno vlastníka a legendu Ex libris nebo podobný výraz. Exlibris musí být vytištěno na papíře do formátu A5 (210x148 mm), grafika na libovolném formátu. Přípustné jsou všechny grafické techniky.

Mezinárodní sedmičlenná porota udělí tyto ceny:

1. Grand prix Havířov 2005	700 €
2. cena	500 €
3. cena	300 €

Uzávěrka této mezinárodní soutěže je 15. června 2005. Pořadatelem je Městské kulturní středisko Havířov, Hlavní tř. 31a, 736 01 Havířov. Propozice soutěže zasílá pořadatel zastoupený Mgr. Zdeňkem Heiserem (heiser@mkshavirov.cz) a jsou rovněž na webových stránkách SSPE na adrese www.natur.cuni.cz/el.

Redakce

DODATEK K SOUČASNĚ PROBÍHAJÍCÍM ZAHRANIČNÍM SOUTĚŽÍM

Po březnovém rozeslání podmínek rumunské a bulharské exlibristické soutěže našim výtvarníkům, přišly nám nyní do ruky ještě podmínky soutěže **řecké**. Soutěž je pojatá coby “**1. mezinárodní trienále exlibris Lefkas 2005**” a vypsal ji místní kulturní středisko. Je dotovaná slušnými cenami od 1500 do 500 euro. Námětem exlibris má být „*knih*“ a **uzávěrka je 10. června 2005**. Vzhledem k obvykle nepočetnému zájmu o podobné soutěže nehodí se podmínky z úsporných důvodů rozesílat všem jako novou samostatnou zásilku. Prosíme, necht' se případní zájemci obrátí na Josefa Chalupského, 140 00 Praha 4, Družstevní ochoz 52, tel. 241 413 104, e-mail: chalupsk@natur.cuni.cz. Podle okolností (přítomnost v Praze) obratem obdrží český překlad podmínek a přihlášku.

Jch

OZVĚNY Z MINULOSTI SSPE:

28. zpráva o činnosti, v Praze v březnu 1945.

Za Otakarem Štáflem. Po svých šedesátých narozeninách (30. XII. 1944) posílal náš milý dávný přítel a spolupracovník, akademický malíř Otakar Štáfl svým známým upomínkový děkovný list, na němž sebe nakreslil malujícího v plenéru. Kdo se zadíval pozorněji na tento krajinářský autoportrét, zamyslel se nad jednou jeho nápadnou podrobností: proč se náš bělovlasý, věčně mladý a věčně energií hýřící stařík nakreslil, jak maluje u milníku (patrně u milníku své šedesátky) a proč ten hraniční kámen vypadá tak a je nakloněn tak, jako by padal na malíře pod ním sedícího a jím nějak nepřírozeně k zemi stlačeného? Věštce ex eventu, věštce podle následných událostí až zamrazí, když ho náhle napadne: což když to není jenom náhodný detail kresby a pouhý rozmar malířův – což když Otakar Štáfl už cítil nad sebou blízkost kamenů, které ho srazí, přitisknou a rozdrťí o prvním velkém bombardování Prahy dne 14. února 1945? (úryvek stati dr. Miloslava Novotného).

INHALT:

Artikel:

Dipl. Ing. Jan LANGHAMMER, CSc. : Die Einleitung des Redaktors

Dipl. Ing. Jan LANGHAMMER, CSc. : Im Atelier der Künstlerin Alena Antonova
Die akademische Malerin und Grafikerin Alena Antonova hatten in seinem Atelier ihre Schaffungen, d. h. Linolschnitte, Holzschnitte und Kaltnadeln vorgestellt.

Dipl. Ing. Jan LANGHAMMER, CSc. : Gennadij Alexandrov

Im Artikel wird der russischen Maler und Grafiker, der schon zehn Jahre in der Tschechien lebt, vorgestellt und wird auch seine Exlibris gebildet und beschrieben.

Dipl. Ing. Jan LANGHAMMER, CSc. : Ein Besuch im Atelier von Jiří Brázda

Der akademische Maler und Grafiker Jiří Brázda, der vor allem mit seiner Messotinten und Kupferschnitten sehr berühmt ist, lud uns in sein Atelier in Prag ein.

Aleš NEVEČEŘAL: Erbens' KYTICE in der Illustration und auf dem Exlibris

Die Sammlung der Volksballaden, von K. J. Erben, inspirierte viele tschechische Künstler und auch die Schöpfer des Exlibris.

Doc. RNDr. Josef CHALUPSKÝ: Das interessante Exlibris von Karel Rélink

Ausstellungen, Informationen:

Vlastislav Hofman, 1889 – 1964, der unentwegten Kubisten

Im Gemeindehaus in Prag war eine große Ausstellung von Architekt, Maler und Grafiker Vlastislav Hofman verwirklichen. Es war hier auch seine Exlibris zu sehen.

Die Ausstellung der Buch-Illustrationen von Petr Dillinger

Die Studier- und wissenschaftliche Bibliothek des Pilsner Kreises hat Illustrationen, Grafik und Gemälde von Petr Dillinger vorgestellt.

Die Ausstellung von Bedřich Beneš Buchlovan in Uherské Hradiště

Die thematische Ausstellung – Europäische Städte

Die Echos von der Vergangenheit: Otakar Štáfl

Aus dem Leben der Gesellschaft:

Ergebnisse und Beschlüsse der Hauptversammlung der Gesellschaft (SSPE) in Prag am 19. März 2005

Die Tätigkeit der Sammler in Pardubice

Der Tauschtag in Pardubice am 21. Mai 2005

Die statistischen Angaben von SSPE

Die Jubiläumsgeburtstage im Jahre 2005
